

Naš glas

GLASILO KOMBINATA DELAMARIS

INTERNA IZDAJA

LETNIK V.

IZOLA, 28. DECEMBRA 1963

11434

STEV. 8

11434

Načrti so realni

Tako kot pregledujejo ob koncu leta v gospodarskih organizacijah, ustanovah, zavodih in drugod uspehe ali neuspehe poslovanja, delajo razne zaključke in podobno — se je sestel s podobno nalogo 5. decembra tudi mladinski komite.

Tu smo se največ pogovarjali o našem bodočem delu: kolikšno naj bi bilo in na katerem torišču naj bi se v bodoče odvijalo. Seveda smo se morali ozreti nazaj in graditi na tistem, kar smo »podedovali« od starega komiteja, in dodati tisto, kar nam narekujejo okoliščine in čas.

Med samim sprejetjem programa in njegovo realizacijo je dolga pot, polna preprek, ki so objektivnega ali subjektivnega značaja.

Ko smo si začrtali nove smernice za delo, smo poskušali tudi to upoštevati. Eno nam je bilo jasno: »Naloži si toliko, da boš lahko izpolni!«

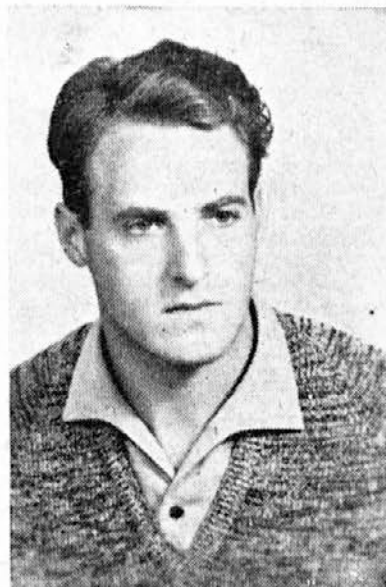
Največ je bilo govora in živahnih polemik o tem, kako bi med mladimi ljudmi, ki prihajajo iz bližnje okolice in predstavljajo rri nas večino, v naši tovarni vzbudili zanimanje za splošno izobraževanje. V naši družbi je delovni človek nosilec vseh progresivnih idej in zato tudi zasluži največ pozornosti. Stroj, ki je lahko še tako izpopolnjen, ostane mrtev, če ne ravna z njim človek, ki pozna svoj posel. Seveda ni lahko opravljati svoje poklicno delo in še vrsto drugih dolžnosti, ki jih ima vsak človek — zato smo že navajeni na to, da pravimo, kako malo imamo časa. Z leti pa se dolžnosti večajo in zato je ravno čas v mladih letih najbolj primeren, da si človek razširi svoje duševno obzorje. Novi komite je zato sklenil, da bo po svojih močeh obveščal in seznanjal mladince o možnostih, ki jih nudi naša skupnost prav v pogledu izobraževanja. Med našo mladino vlada precejšnja pasivnost do mnogih stvari in zato bo naj-

težja ravno ta faza ponovnega »oživljanja«.

Mlade ljudi bo treba najprej pritegniti s kvalitetnimi predavanji o takšnih problemih, ki zanimajo mlade ljudi. Prepričani smo, da bomo naleteli na pomoč in razumevanje pri vseh ljudeh v našem kolektivu, ki nam lahko z nasveti ali kako drugače mnogo pomagajo. To delo naj bi se odvijalo pod naslovom »Sola za življenje«. Tudi o drugih problemih je bila vrsta mišljenj — zlasti o novih organizacijskih nalogah in o športnem in ideološko vzgojnem delu. V ideološko vzgojnem delu smo se naslonili na občinski komite, ki ima v svojih vrstah ljudi, ki so končali šole, ki obravnavajo to problematiko.

Glede športnega udejstvovanja smo si na jasnem, da nima smisla izdelovati podrobnega programa. Spomladi, ko se nudi čas za to, bomo najlepše videli, kakšne so sploh materialne možnosti.

Novi komite se je na vabilo občinskega komiteja udeležil kratkega seminarja, kjer smo se seznanjali z oblikami dela. Predavanja so bila kvalitetna in dobro

Predsednik ZMS v kombinatu tovariš Jože Jamšek

izbrana. Poslušali smo tudi predavanje o statutih na splošno in poneje v debati tudi o tem, koliko so podjetja in ustanove že napravila pri njihovi izdelavi. Stanje v naši občini ni najboljše; le dve podjetji sta predložili svo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Delovnemu kolektivu »DELAMARIS«

V imenu občinske skupščine in v svojem imenu želim delovnemu kolektivu »DELAMARIS« v letu 1964 obilo delovnih uspehov, osebnega zadovoljstva in sreče.

Izkoriščam to priložnost, da izrečem svojo zahvalo za vse dosedanje plodno sodelovanje med kolektivom in občinsko skupščino ter njenimi organi z željo, da bi se ti odnosi v bodoče še bolj razvijali v korist naših občanov in za razcvet naše komune.

Predsednik skupščine občine

I Z O L A

Viktor Korenčan

Pravilnik o izobraževanju - sprejet

Na zadnji seji je delavski svet obravnaval in sprejel pravilnik o izobraževanju. Ta pravilnik ureja pravice in dolžnosti delavca, ki se strokovno izobražuje, do kombinata kakor tudi pravice in obveznosti kombinata do delavca. Do sedaj so se vsi problemi reševali prek referenta za izobraževanje in komisije za izobraževanje, ki je svoje predloge dostavljala upravnemu odboru v potrditev. To pa je bil precej dolg postopek, ki je dopuščal, da so se uveljavili in vplivali na rešitev različni subjektivni faktorji.

S tem pravilnikom smo pridobili torej enotno ocenjevanje istih problemov izobraževanja, delo bo potekalo hitreje, ker ne bo treba za vsako najmanjšo zadevo sklicevati komisije in tudi upravni odbor bo ob tem pravilniku delno razbremenjen. Vendar ne smemo misliti, da sedaj, ko imamo pravilnik, ne bo več težav. Še vedno bodo problemi, ki jih ni

bilo mogoče zajeti v pravilniku, in to se bo reševalo po isti poti kot doslej.

Oblike izobraževanja, ki so zajete v pravilniku, so naslednje:

1. strokovno izobraževanje mladine, ki še ni v delovnem razmerju;
2. uvajanje na delo novo sprejete delovne sile;
3. dopolnilno izobraževanje obstoječih kadrov;
4. specializacija kadrov;
5. prekvalifikacija kadrov.

Pri strokovnem izobraževanju mladine so zajeti vajenci, dijaki in štipendisti. Tukaj je točno določeno, pod kakšnimi pogoji so vajenci sprejeti v uk, višina vajeniške nagrade v posameznih letih, dodatno plačevanje oskrbnine v internatu, če je teoretičen pouk izven kraja, kjer ima kombinat svoj sedež. V tem poglavju so določeni tudi pogoji vračanja šolnine in oskrbnine, če vajenec iz malomarnosti ne izpolni svojih učnih obveznosti.

Prav tako je točno določen način kadrovanja dijakov in štipendistov, višina štipendije za posamezne letnike, obveznosti do kombinata, kdaj se ustavi izplačevanje štipendije, vračanje štipendije, če dijak - študent ne opravlja redno svojih šolskih obveznosti. Regulirana je tudi počitniška praksa in preskrba stanovanja med prakso za štipendiste izven obalnega področja ter višina nagrade za opravljeno počitniško prakso.

Važna in pomembna določila v tem poglavju se nanašajo na že zaposlene delavce, ki jih kombinat zaradi potreb po novih kadrih pošlje na redni študij v srednje, višje in visoke šole. Tudi tukaj so določeni pogoji šolanja, višina štipendije in še ostale obveznosti štipendista - delavca do kombinata.

V letošnjem letu smo pričeli s seminarji za uvajanje na delo novosprejetih delavcev. V tem pravilniku smo tudi določili, kdo mora obiskovati te seminarje in kdo naj jih organizira.

Vsi zaposleni delavci imajo po ustavi zajamčeno pravico do izobraževanja, kar smo jim zagotovili v posebnem poglavju: izobraževanje obstoječih kadrov.

V tem poglavju je tudi obdelano področje izobraževanja borcev NOV, katerim je posvečena posebna skrb.

Za izpolnitev znanja na delovnih mestih smo s tem pravilnikom zagotovili tudi obiskovanje različnih tečajev in seminarjev v izobraževalnih ustanovah ter prakso v tujih podjetjih.

Končno je še poskrbljeno za prekvalifikacijo kadrov, ki bi se pri sedanjem delu ponesrečili in bi tega dela po nesreči ne mogli več opravljati.

S tem pravilnikom smo dobili pomemben dokument, ki govori o izobraževanju članov našega kolektiva, je pa obenem tudi odraz skrbi za naše strokovne kadre.

V. P.

NAČRTI SO REALNI

(Nadaljevanje s 1. strani)

jim delavskim svetom osnutek statuta v potrditev, drugod in pri nas pa je osnutek šele v izdelavi. Ker pa je že določen datum, do katerega naj bodo izdelani vsi statuti, bo treba pač pohiteti.

Na tem seminarju smo tudi slišali o delu ostalih mladinskih aktivov. Največ pozornosti zasluži Klub mladih proizvajalcev v Mehanotehnikah. Takšna oblika udejstvovanja mladincev je izredno zanimiva, ker se prav tu obravnavajo vsi problemi, ki so v zvezi s proizvodnjo, organizacijo dela itd. Pri nas tudi obstaja ta klub, vendar do sedaj praktično še nikoli ni zaživel lastnega življenja. Vendar bomo tudi na tem področju po lastnih močeh ter na podlagi izkušenj sosednjih aktivov skušali narediti kar največ.

Jože Jamšek

KOLEKTIVU »DELAMARIS«

Občinski komite ZK občine Izola
Občinski odbor SZDL Izola
Občinski sindikalni svet Izola
Občinski odbor ZB Izola

želijo delovnemu kolektivu kombinata »DELAMARIS« ob zaključku poslovnega leta 1963 in pričetku novega leta 1964 obilo delovnih uspehov ter srečno in zadovoljno novo leto!

Obrat v Kozini

Predelava inčunov je še vedno problem zase, ker jih je treba predelati takoj brez zmrzovanja, ali pa nasoliti in kasneje predelovati v slane filete.

Inčuni ne prenesejo zmrzovanja, ker so preveč nežni, takoj pa ni mogoče vseh predelati, ker jih vedno nalovijo v velikih količinah. Opuščanje lova inčunov pa povzroča škodo ribolovnemu obratu, zato je bilo treba poiskati rešitev, ki je bila v dani situaciji najugodnejša.

Povpraševanje po slanih filetih je veliko doma, še večje pa zunaj, kjer često postavljajo slane filete kot pogoj za nakup ostalih proizvodov. Torej je proizvodnja slanin filetov nujna iz več razlogov in rešitev se je našla.

Podjetje »Fructus« v likvidaciji ima primerno zgradbo v Kozini, ki je s prenehanjem poslovanja tega podjetja ostala prazna. Tu sta dve manjši delovni dvorani,

sanitarni prostori in garderoba. V eni hali je urejena predelava slanin rib, v drugi pa skladišče. Z majhnimi stroški so bili ti prostori pripravljeni za našo dejavnost, ženske delovne sile je pa na tem področju mnogo več na razpolago kot v Izoli.

Stavba, ki stane 20 milijonov, je od železniške postaje Kozina oddaljena le nekaj sto metrov, tako da ne bo težko spraviti gotove izdelke iz obrata v naše skladišče na postaji. Obrat bo zaposloval okrog 80 ljudi z najnujnejšo administracijo.

S surovino, to je s slaninami ribami, bo obrat lahko oskrboval, saj bo kamion nasoljenih rib zadoščal za 14-dnevno zaposlitev. Čeprav ta obrat ni v Izoli, je vendar na takem mestu, da je omogočeno ekonomično poslovanje — in kar je glavno — inčuni bodo predelani.

AB

K pravilniku o kvaliteti ribjih proizvodov za izvoz

Diskusije in pisarije okrog tega pravilnika so potihnile in pravilnik je pred publikacijo v UL. Medtem so se nam tudi ohladile vroče glave in lahko objektivneje gledamo na stališče komisije za sestavo in besedilo tega pravilnika, ki je bilo in je, da jugoslovanska produkcija ribjih konzerv mora doseči tisti nivo kvalitete, ki jo zahteva svetovno tržišče konzumentov. Ta nivo se je v zadnjih desetletjih znatno dvignil, ker se pač dviga tako, kakor se dviga kvaliteta proizvodov posameznih držav proizvajalk. Kakor hitro nastopi na tržiščih močnega konzuma boljša kvaliteta ribjih konzerv, nastane tudi višja zahteva konzumenta in ostale države proizvajalke morajo prej ali slej slediti producentu boljše kvalitete, ali — životariti na nezanimivih tržiščih majhnega konzuma ribjih konzerv ali tržiščih nizkega standarda in se zadovoljevati z manjšim dobičkom iz nižjih cen, dokler jih tudi od tam ne prežene proizvajalec z boljšo kvaliteto.

Na drugi strani pa gre tudi za renomé države proizvajalke, ki doživi razne zlonamerne kritike od strani importerjev, grosistov, konzumentov, če se s svojo nižjo kvaliteto hoče s silo obdržati na tržiščih močnega konzuma in »forsirati« svoje proizvode slabše kvalitete proti močnejšemu konkurentu boljše kvalitete, računajoč v stiski s plastjo nižje kupne moči, zaradi katere pa mora tudi vidno znižati cene. Zato ima pravilnik namen disciplinirati industrijo ribjih proizvodov v pogledu kvalitete in ji istočasno pomagati, da vedno dostojneje predstavlja državo proizvajalko v inozemstvu, ker se v kritiki, ki hoče še bolj razvrednotiti nižjo stopnjo kvalitete nasproti boljši močnejšega producenta vedno omenja — država! Spričo tega stališča je torej nemogoče boriti se proti osnovam takega pravilnika, in dobijo vsi naši problemi, o katerih smo diskutirali in pisali, podrejeno vrednost. Končno se v merilu interne, domače konkurence Delamaris ne čuti slabšega, ampak boljšega in v tem smislu in zavesti se mora še dalje boriti tudi na domači fronti za boljšo in boljše kvaliteto, ki jo poudarja ta pravilnik zelo razločno z določilom: Kvaliteto naj označi brand! Pred nami je torej vedno bolj jasna tendenca diferenciacije kvalitete po brandih. En brand (znamka) sme imeti le eno in enakomerno, vedno enako kvaliteto. Uspeh, ki smo ga mi

dosegli, se kaže v mešanih jedeh, pri katerih imamo že sedem brandov, kar je popolnoma v smislu tega pravilnika. To, kar smo dosegli pri predjedeh, je treba doseči tudi pri ostalih proizvodih in prvi korak v tej smeri je že storjen. Delavski svet je naročil, naj se izdelajo interni standardi, s katerimi bosta zavarovana kvaliteta in videz naših izdelkov. Z

novim letom morajo stopiti že v veljavo naši standardi in normativi.

Tukaj je smisel konkurence na domači fronti, kakor poudarjeno, da se v konkurenci na inozemskih tržiščih med jugoslovanskimi producenti omenja država proizvajalka vedno bolj pohvalno — Jugoslavija!

A. M.

RIBARNICA LJUBLJANA

Naš kolektiv je s pripojitvijo podjetja »Riba« Izola prevzel obveznost kontinuirane preskrbe tržišč s svežimi in globoko zmrznjenimi ribami. V ta namen je bila zgrajena hladilnica za globoko zmrzovanje in skladiščenje rib v Izoli, po ostali Sloveniji in sosednji Hrvatski pa je bilo organiziranih več ribarnic in prodajalnih rib.

Med najneprimernejše po svoji urejenosti in prostornosti, predvsem pa po svoji funkcionalnosti je sodila ribarnica v Ljubljani. Če temu dodamo še to, da se je zadnja leta prav v Ljubljani bistveno povečal promet z ribami, potem je bil sklep našega delavskega sveta popolnoma v skladu s potrebo po novi ribarnici v Ljubljani in težnjami našega kolektiva, da se plasira čim večja količina svežih rib in zmrznjenih rib na domače in tuja tržišča. Ta pričakovanja so se docela uresničila, saj se je v novi ribarnici promet z ribami malo manj kot podvojil v odnosu na promet istih mesecev lanskega leta.

Skupni stroški ureditve nove ribarnice v Ljubljani so znašali brez opreme okoli 25.000.000 din. Naš kombinat je kot soinvestitor vložil za ureditev ribarnice skupaj okoli 9.560.000 din, poleg tega so znašali stroški za načrte in za nadzorstvena dela še približno en milijon 200.000 din, oprema ribarnice pa okoli 1.800.000 din, torej manj, kot je bilo predvideno in odobreno po delavskem svetu, saj je le-ta odobril za opremo 2 milijona 500.000 din. Če torej seštejemo vse stroške, nastale v zvezi z ureditvijo nove ribarnice v Ljubljani, vidimo, da nas je le-ta stala okoli 12.560.000 din, ostala sredstva pa je investirala uprava trgov v Ljubljani, v čigar organizacijski sestav ribarnica tudi sodi. To res ni majhna investicija, toda že danes ugotavljamo, da je bila zelo potrebna za normalno preskrbo ljubljanskih potrošnikov z ribami, prav tako pa tudi našemu kolektivu, saj bo čvrst akumulativen člen v verigi naše razvijane gospodarske dejavnosti.

Prva nakupovalka v novi ribarnici prejema darilo kombinata

Ribja klobasa

Vprašanje bele pločevine, ki znatno podraži ribjo konzervo v pločevinki, ni vprašanje cene izdelkom samo pri nas, ampak po vsem svetu in je rodilo že razne predloge, naj se namesto pločevine uporabi cenejša embalaža, na drugi strani vprašnje korodiranja bele pločevine, tretjič vprašanje poenostavljenja fabrikacije v pločevinkah, vse to sili svetovno produkcijo ribjih konzerv, da išče novo obliko in embalažo ribje konzerve. To iskanje je moralo poseči tudi v zgodovino konzerviranja, in tako je nastala, oziroma se je pogrela ideja — ribje klobase.

Pred leti sem v nekem članku dokazal, da je ime in izvor naše tako imenovane »vetreske«, ki nima absolutno ničesar opraviti s trebuhom ribe in trebušnim mesom — ribja klobasa. Zaradi takega krivoverstva in smradu po zgodovini članek seveda ni bil tiskan.

Medtem se pa v praksi vedno boli pojavlja ribja klobasa vzlic temu, da jo »mašinerija« za konzerve v pločevinkah sovraži in omalovažuje in vse kaže, da bo nekega dne ribja klobasa zmagala in uničila »vškatljevanje« ribiega mesa. Tej ribji klobasi na dela za sedaj ovire med drugimi tudi vprašanje konzervansov, ki so v nekaterih državah prepovedani. Ko bodo nekega dne ta vprašanja rešena, rodotanje pločevinaštih škatel ne bo več motilo ribje klobase na njeni zmagoslavni poti.

Danes je produkcija ribje klobase še komplicirana in je glavna njena prednost pred pločevinko v razliki med ceno pločevinke in ceno umetnega čreva, ki pa je — znatna.

Druga prednost ribje klobase je v tem, da bo sčasoma porušila prioriteto nekaterih rib v ribji industriji, ker bo v njej prav tako cenjeno meso tudi drugih rib, saj ga ta način konzerviranja naredi slastnega. Da je ime »vetreska« nastalo sinonim za najboljšo konzervo tunine, je razlog samo v tem, da je bila ribja klobasa — namreč vetreska — ubogih italijanskih ribičev iz iste tunine mnogo slastnejša od tunine v pločevinki. »Ventresca di tonno« pomeni prvotno le klobasa iz tunine, nič več in ničesar drugega. Vse fantaziranje okrog ribiega trebuha, trebuhovine itd. ni bilo le fantaziranje, ampak tudi samonrevara. Kdor ne verjame, naj študira zgodovino ribje industrije. Toda komu se to v »modernem« času izplača? Meni tudi ne, da bi potem ta članek zletel v

koš! Vsako citiranje, vsako drugačno mnenje od »modernega« je smešno. Medtem pa ko je nam to smešno, se trudijo japonski strokovnjaki, da rešijo vprašanje ribje klobase ne samo zaradi cenejše embalaže, temveč tudi zaradi boljšega okusa.

Mogoče bo zanimivo, kako je sestavljena taka japonska klobasa n. pr. iz tunine. Tunine vsebuje le 49% ali ne mnogo preko 50% vsebine. Mesa drugih rib ima ca. 35%, skupaj torej ribjega mesa ca. 85%. Ostalo so maščobe (svinjska mast ali olja) — 8% pšenična ali druga moka, 4%

sladkor, sol, poper in dišave. V tistih 35% drugega ribjega mesa je meso salmone (lososa), marlina, kita in celo do 4% morskoga volka. Meso teh rib se uporabi ne samo zaradi njih okusa, temveč tudi zato, ker dajo klobasi potrebno trdnost, in pravijo, da je v tem oziru najboljši marlin. Izmed navedenih rib je edino losos znan kot zaželena riba za pakiranje v pločevinke. Tudi tun, ki ga je ca. 50%, ni zloglasni »Albacore«, ampak Bluefin. Kar se tiče okusa, je znana stvar, da je odvisen od kuharja kakor v pločevinkah tako tudi v klobasah. Tudi če bi nam mojster Ivačič skuhal — psa, ne bi bil nikdar tako dober, kakor če ga skuha Kitajec! Tako v ribji klobasi celo »ostudni« morski pes lahko izboljša okus. A. M.

Zamudniki pozor!

Ko je upravni odbor obravnaval osnutek plana za prihodnje leto, je postavil v ospredje zaostritev delovne discipline. Demokracijo, samoupravljanje, pravice in dolžnosti si mnogi člani našega kolektiva krojijo in tolmačijo po svoje, kakor pač nanese potreba.

Ob tej razpravi je dobil splošni sektor nalogo, da kontrolira spoštovanje in vzdrževanje reda in discipline, ki jo narekujejo splošni ali interni predpisi.

Vodje oddelkov bodo morali poročati o nekaterih vprašanjih, iz česar bo razvidna disciplina v oddelku in izpolnjevanje nalogov in sklepov organov vodenja in samoupravljanja.

Ta ukrep je bil nujen, ker so nekateri, zlasti tisti, ki ne delajo po normi ali akordu, grobo izkoriščali to okolnost. To velja

zlasti za prekinitev dela ob malici, ki se je zavlekla od dovoljene pol ure v mnogih primerih na tričetrt ure, ali pa so na 14. uro čakali po raznih kotih že mnogo prej, pripravljeni za odhod.

Se bolj neugodno sliko o delovni disciplini nam pokaže seznam zamudnikov-uslužbencev. Zdi se, da si mnogi domišljajo, da niso dolžni upoštevati reda, ki velja za ves kolektiv, in jim je za populariziranje samega sebe ostalo samo še to, da se upajo zamujati. Ali niso taki člani kolektiva podobni tistemu učencu, ki se upa brez naloge v šolo in je prepričan, da je to junaštvo?

Nekateri opravičujejo svoje zamujanje z delom z otroki, drugi z delom pozno v aoc, tretji se izgovarjajo na avtobus. Zamujajo pa tudi taki, ki nimajo prav nikakršnega opravičila, s čimer potrjujejo, da je zamujanje samo slab odnos do delovne discipline.

Če bi zamudnike navedli poimenočno, bi bili zelo, zelo užaljeni, saj bi jim to vzelo vsakršno pravico nastopati in govoriti o delovni disciplini, ker bi v taki razpravi sami zdrknili na zatožno klop. Nekateri predlagajo, naj bi bil seznam zamudnikov javno izobešen kakor odločbe o kaznih, ki jih izreka disciplinska komisija. Naj bodo ukrepi proti zamudnikom takšni ali drugačni, biti bodo morali toliko učinkoviti, da bodo ozdravili vsaj kronične zamudnike.

Za sv. Petra so drva, za nas pa ne

Vsem bralcem »Našega glasa«, posebno pa sodelavcem želimo vse dobro v letu 1964.

Uredništvo

Pozdrav s Turnerskega jezera

Bili smo v Avstriji

Letošnje poletje je Društvo prijateljev mladine v Izoli organiziralo letovanje tukajšnjih otrok v Avstriji. V okviru sporazuma o zamenjavi letovanja naših otrok na Koroškem, koroških pa v Jugoslaviji je bilo v skupini iz Izole

tudi osem otrok staršev iz kombinata. Takrat smo ugotovili, da starši teh stroškov ne bi zmogli. Zato je odbor ZB prispeval 35.000 din, sindikalna podružnica pa 40.000 din, delavski svet pa 85.000 din.

Ko so se vrnil, se nam je Boris Dujc v imenu vseh zahvalil. Njegovo pismo objavljamo v celoti:

»Dne 5. VIII. 1963 smo zapustili Izolo in se priključili ostalim odhajajočim. Ko smo prestopili avstrijsko mejo, so nas pristrčno sprejeli tamkajšnji pionirji ter nas spremili do kraja našega letovanja. Porazdelili so nas med že tam nahajajoče se avstrijske pionirje, drugi dan pa smo imeli sestanek in smo sestavili program dela. Napravili smo tudi precej izletov v bližnje okolice.

Naš prvi izlet je bil na Gospo-svetsko polje, kjer smo si ogledali tudi tamkajšnji grad. Ta izlet smo nadaljevali v park Mini-mundus. Naš naslednji izlet je bil v Celovec, kjer smo med drugim obiskali tudi jugoslovanski konzulat. Sprejeli so nas zelo pristrčno in nam priredili zakusko.

Prirejali smo razna tekmovanja in nastope, pri katerih smo odnesli prva mesta.

Hrana je bila zelo dobra, prijalo nam je tudi podnebje, zato smo se zredili.

Štirje tedni so nam hitro in lepo potekali. Kmalu je napočil čas, ko smo se morali posloviti od svojih koroških prijateljev, ki so nas spremljali del poti in nam zaželeli srečno vrnitev v domovino. Ko smo prispeli v Divačo, so nas tam pričakali avtomobili, ki so nas odneljali domov.

Podpisani Boris Dujc se v imenu vseh osmih otrok članov ZB Delamarisa zahvaljujem odboru ZB, sindikalni podružnici in delavskemu svetu za prispevana sredstva.«

Oglasili so se tudi kegljači

Kegljaška ekipa »Delamarisa« obstaja že od leta 1960. V dobi treh let so se zbrali v ekipi kegljači, ki so imeli zelo lepe in vidne uspehe. Leta 1962 smo osvojili sindikalni pokal in slavili vrsto zmag nad ekipami, ki so zastopale razna podjetja, kakor n. pr.: Mehanotehniko, Gradbenik in razna druga podjetja in ustanove. V letu 1962 smo gostovali v Vipavi, kjer smo premagali domačo ekipo. V povratnem srečanju smo zopet slavili zmago. Lahko rečemo, da je bilo leto 1962 za ekipo »Delamarisa« polno lepih uspehov in zmag. Spoznali smo, da tudi ta šport, kakor vsak drug združuje ljudi iz raznih krajev in raznih podjetij.

Kegljaško ekipo »Delamarisa« sestavljajo naslednji člani: Alojz Samec, Mirko Štraus, Aleksander Funa, Polde Baričič, Marjan Prelaz, Marjan Mikuž ter še ne-

kateri dobri kegljači, ki pa zaradi dela ne morejo obiskovati treninga. Dva naša člana Aleksander Funa ter Alojz Samec sta vključena tudi v kegljaško ekipo Izole ter sta že večkrat tekmovala na raznih prvenstvenih tekmovanjih v Sloveniji in Hrvatski. Navedena tovariša in Mirko Štraus so dosegli zelo dobre rezultate tudi v klubskem tekmovanju.

Leto 1963 pa je za našo ekipo »črno leto«. Ze smo na koncu leta pa nismo tako rekoč niti enkrat trenirali, ker ni bilo denarja, da bi plačali kegljaškemu klubu Izola mesečne treninge. Lansko leto smo dobili 100.000 din dotacije, kar je zadostovalo le za plačanje kegljaške steze za vse leto ter za prevozne stroške ob gostovanju v Vipavi. Do sedaj nimamo niti najpotrebnejših

športnih rekvizitov, športnih copat in dresov.

Letos nismo dobili niti toliko denarja, da bi plačali vsaj enomesečni trening. Delavski svet Delamarisa je dal dotacijo za vsa kulturno prosvetna in športna društva na razpolago občinskemu odboru SZDL. Vendar kegljaški klub od tu ni dobil nobene denarne pomoči.

Kadar smo trenirali, smo morali pač sami plačati. Ne vemo, kje je vzrok, vemo samo to, da denarja ni!

Morda smo tudi sami krivi, ker se nismo dovolj zanimali, denarja pa nam ni nihče nudil.

Upamo, da se bodo v naslednjem letu tudi nam odprla denarna vrata, saj je res škoda, da bi razpustili ekipo, ki bi lahko bila najboljša v Izoli ali pa celo v okraju.

Srečanje z ljudskim poslancem

Za nami je že nekaj zasedanj Ljudske skupščine SRS, v kateri je tudi nekaj članov našega kolektiva, med njimi Bruno Giachin, ki je v republiškem zboru, obenem pa tudi član imunitetne komisije. Tov. Giachin je pripadnik italijanske narodne manjšine, s

Bruno Giachin

čimer sta njegova osebnost in vloga v tem organu še bolj poudarjena.

V razgovoru smo mu postavili nekaj vprašanj, na katere nam je naš ljudski poslanec odgovoril in povedal svoje vtise in počutje.

Kako ste sprejeli novico, da so vas volivci predlagali in izvolili v republiški zbor in kako ste se znašli pred novimi nalogami, ki vam jih je prinesla ta funkcija?

Izvolitev v Republiško skupščino SRS ne pomeni zame le velike časti, temveč tudi enega od naj-srečnejših trenutkov moje politične aktivnosti. Ta izvolitev, s katero so mi izkazali svoje zaupanje vsi someščani, zlasti pa pripadniki italijanske narodnosti, ki ji pripadam, je ponoven dokaz o vzornem sožitju naših meščanov in konstruktivni vlogi italijanske narodnostne manjšine na vseh področjih družbenega življenja.

Cepprav aktivno sodelujem pri izgradnji zdravih socialističnih družbenih odnosov že od leta 1946, ugotavljam, da je moj sedanjí položaj še najbolj občutljiv, saj zahteva večje poglobljanje v razne probleme in več študija. Vse to se je pokazalo že v prvih 4 ali 5 mesecih aktivnosti sedanje republiške skupščine, v kateri delujem.

Ali vas sodelovanje v skupščini zelo angažira in ali vam to povzroča kake težave, ker je skupščina pač mnogo večji organ kot občinski ljudski odbor, v katerem ste bili prej?

Največje delo opravljajo v skupščini odbori in komisije, ki se oblikujejo na sejah skupščine. Ti organi so namreč odgovorni za pripravo raznih predpisov, raznih planov in podobno. Delajo torej vse tisto, kar delajo naše komune, vendar je njihova naloga sorazmerno težja, ker je problematika bolj obsežna, saj zajema teritorij vse republike. Dela skupščine se bom le rahlo dotaknil.

Na dosedanjih zasedanjih skupščine sem imel priložnost ugotoviti visoko stopnjo demokratičnosti, ki vlada pri delu. Diskusije ob pripravljanih novih zakonov in predpisov so zelo živahne, temeljite in dobro pripravljene ter predstavljajo veliko pomoč izvršnemu svetu pri opravljanju njegovih nalog.

Vi govorite v italijanskem jeziku, kar je prav gotovo korak naprej v poglobljanju naše socialistične demokracije. Kako so pa ostali poslanci sprejeli vaš nastop?

Mojemu nastopu v italijanskem jeziku so vsi prisotni sledili z velikim zanimanjem. Tudi to dejstvo dokazuje veliko demokratičnost naše ustave in naših zakonov.

V tej sicer kratki praksi ste prav gotovo odkrili nove prijeme in oblike družbeno-političnega dela, ki vam jih narekuje funkcija ljudskega poslanca?

Iz dosedanjega dela v skupščini zaključujem, da mora biti poslanec kar najtesneje povezan s svojimi volivci, dnevno mora živeti z njimi, spoznavati njihove težave in probleme. Po drugi strani pa morajo tudi volivci dajati svoj prispevek: izražati morajo svoje misli in mnenja, tako da poslanec lažje opravlja svoje delo.

Ob tej priložnosti obljubljam vsem našim bralcem, da se bom ponovno oglasil in vas seznanil z življenjem naše republiške skupščine. Obenem obljubljam, da bom izvršil vse naloge, ki ste mi jih kot volivci zadali, in na ta način izpolnil svojo državljansko dolžnost.

Izkoriščam to priložnost in želim vse članom kolektiva srečno novo leto 1964!

Na sindikalnem tekmovanju strelskih ekip je naša petorica osvojila prehodni pokal (Foto Vižintin)

Novoletne želje

DANILO je po letih najmlajša delavka v našem kombinatu, saj je rojena 1948. leta. Zato nas je zanimalo, kaj si želi, da bi ji prineslo leto 1964.

»Kaj, da sem jaz najmlajša, pravite?« je vprašujoče pogledala in rožnata lica je oblila rahla plahost.

»Res je, Danila, najmlajši ste, mi pa bi radi povedali našim bralcem, kaj si naša najmlajša sodelavka želi ob novem letu, seveda, če nam -to lahko zaupate?« se je glasilo vprašanje, ko je bil pregan strah in s tem prebit led.

»Veste, želja je več,« je začela Danila svojo pripoved, »ne vem pa, če se bo katera uresničila,« je podvomila takoj v začetku. »Poglejte, doma v Koštoboni imam očeta in mamo. Oče je v partizanih izgubil eno oko in je invalid ter prejema 8.000 din pokojnine. Dokler je lahko obdeloval tisto malo zemlje, kar je imamo, je še nekako šlo, zadnji čas pa ga muči še živčnost. In da je nesreča še večja, si je zlomil nogo, tako da je pravi revež. Zaradi gmotnih razmer sem morala takoj, ko sem zapustila osnovno šolo, na delo in nisem mogla misliti na šolanje ali uk, četudi bi

Danila Rojac

rada,« je pojasnjevala svoj položaj.

»Kako ste pa zadovoljni s sedanjim delom in osebnimi dohodki, ki jih prejimate za to delo? Ali je morda pretežno?«

»Ne, delo ni pretežno in rada karkoli delam, samo da zaslužim. Čeprav delo pri zelenjavi ni najlažje, mi ne dela težav. Sem zdrava in lahko opravim, kar se od mene zahteva. Tudi z osebnimi dohodki sem zadovoljna, saj sem v teh štirih mesecih, odkar sem tu, dobila enkrat celo 24.000 din, ostale mesece pa nekaj manj. S temi dohodki pa le pomagam doma, da se lažje prerinemo,« je resno odgovorila, saj jo je življenje prijelo s tiste strani, ki ne pozna več otroške brezskrbnosti, ampak trd in surov boj za kruh in obstoj.

»Ali imate kakšne življenjske načrte, ali hočete ostati pri sedanjem delu tudi v bodoče, mislim kar naprej, ali je vaš namen drugačen in vas želje vlečejo kam drugam?« sem vrtal dalje.

»V kombinatu bi vsekakor rada ostala, poizkušala pa bom, če mi bo uspelo, doseči kak napredek. Preko kakega tečaja bi si rada pridobila malo več znanja!« je še dodala in nervozno drgnila gumijaste rokavice na premrlih prstih.

»No in sedaj, katera od teh vaših želja je najbolj vroča, česa bi bili najbolj veseli, če bi se vam uresničila?« je bilo zadnje vprašanje.

Danila se je zresnila in oko se ji je orosilo.

»Da bi oče ozdravel,« je dahnila, in njeni iskreni novoletni želji sem lahko verjel.

Da bi zvedeli, kaj si želijo tudi naši starejši člani kolektiva, smo se spustili v razgovor z našo MARIJO, ki je najstarejša delavka, saj je rojena 1905. leta (Marija naj mi odpusti to nediskretnost!), čeprav ji teh let ne bi prisodili.

Marijo poznamo tudi kot marljivo in solidno delavko. Se več. Njo so poznali prvi aktivisti OF,

ki so prišli na to področje že leta 1941, in od takrat je bil njen dom na Vinici vedno odprt partizanom in političnim delavcem. V vojnih letih se je nakopičilo toliko hudega, da je to zmogla samo klena žena, prežeta z zavestjo in vero, da so vse žrtve

Marija Kleva

za lepši jutrišnji dan. Marije ni zlomilo, ko je izgubila dve hčerki. Ena je ostala v italijanskem taborišču, druga pa v nemškem. Z vso vneto je sodelovala tudi po osvoboditvi v raznih organih družbeno-političnega življenja. Nič ni čudno, če danes čuti utrujenost, če opaža, da roke niso več tako trdne in če ji je po tolikih solzah opešal vid.

»Kaj si želite, da bi se vam uresničila v novem letu, katera želja je največja in česa bi bili najbolj veseli?« je bilo prvo vprašanje, potem ko je Marija sama povedala svoj uvod za novo leto.

»Poglejte, sedaj delamo v skladišču gotovih izdelkov v obratu

(Nadaljevanje na 8. strani)

Delavski svet, upravni odbor, komite ZK
in sindikalna podružnica voščijo vsemu kolektivu

srečno novo leto

Vprašanja in odgovori

Vprašanje:

Kakšna in katera je materialna odgovornost v trgovini (ker materialna je po mojem prepričanju iz prakse — bluf!) in kateri so pogoji, da se ta odgovornost lahko v praksi uveljavi?

Odgovor:

Materialna odgovornost gospodarskih organizacij s področja proizvodnje, prometa in storitev je določena z zakonom o družbeni kontroli cen (Uradni list FLRJ št. 30/62). Na podlagi tega zakona so bili formirani zavodi za cene, in sicer zvezni in republiški zavod za cene ter zavodi za cene ljudskih odborov. Ti zavodi imajo nalogo kontrolirati cene v proizvodnji in v prometu na debelo in na drobno, spremljati gibanje cen in življenjskih stroškov, nadzirati konjunkturne cene ter dati predloge in mnenja upravnim organom za konkretno ukrepanje.

Zvezni in republiški zavod za cene lahko fiksirata ali dolčita (JUS) cene za določene proizvode, občinski zavodi za cene pa smejo določati najvišje cene za osnovna živila kakor tudi maržo za industrijske izdelke v prometu na drobno. Vse gospodarske organizacije pa morajo javljati vsako spremembo marže oziroma cene republiškemu zavodu za cene.

Ce podjetje te predpise krši, so predvidene denarne kazni od 50.000 do 2 milijona din, če pa ima tako dejanje škodljive posledice, od sto tisoč do 3 milijonov. Odgovorna oseba je v prvem primeru kaznovana z 10.000 do 100.000 din, v drugem z 20.000 do 200.000 din. Poleg kazni more biti podjetju odvzet tudi neupravičeni dobiček.

Pogoj za praktično uveljavitev materialne odgovornosti gospodarskih organizacij je dobra organizacija zavodov za cene in za kontrolne službe.

Navzlic prepričanju A. M. o moralni odgovornosti je treba povedati, da tudi ta igra v naši družbeni ureditvi pomembno vlogo, saj nobeni gospodarski organizaciji ne more biti vseeno, če je o njenem poslovanju izrečena kritika na zboru volivcev ali v dnevnem časopisju. Vsekakor pa bodo zdravi odnosi v gospodarstvu — posebno v trgovini — lahko ustvarjeni le s spontano kombinacijo moralne in materialne odgovornosti.

Takšna je materialna odgovornost s pravnega stališča. Kaj je pa trgovska morala, nam je povedal tržni inšpektor.

Trgovska morala je izraz, ki zajema solidno poslovanje in odnose v trgovini, in sicer na relaciji trgovina s trgovino, trgovina producent in trgovina potrošnik.

Ta morala se odraža v doslednem izvrševanju napisanih ali dogovorjenih pogojev ter v spoštovanju trgovskih uzanc, ki veljajo v notranji in mednarodni trgovini. Trgovska morala je tisti del trgovskih poslovnih dogovorov, ki so pri solidnem poslovanju sami po sebi umevni in se tega ne omenja ali vsaj ne poudarja posebej.

Te uzance postavljajo oba poslovna partnerja v enakopravni položaj, kadarkoli nastopata v blagovnem prometu oziroma v trgovanju. Pri spoštovanju teh je spoštovana tudi trgovska poslovna morala, v obratnem primeru ni enakopravnosti. Prizadeta stranka je oškodovana v korist nasprotno stranke ali v škodo potrošnika.

Tudi v našem blagovnem prometu zasledujemo take pojave, ki so največkrat odraz neodgovornosti pa tudi neznanja.

Zato se večkrat zgodi, da se nudi v prodajo blago slabše kakovosti po ceni, ki velja za boljše kakovost, ali pa se prodaja ena kakovost za drugo kakovost v škodo potrošnika.

Kako pa gledajo gospodinje na trgovsko moralo?

»Pišite rajši o trgovskih fintah, ne pa o morali,« je zabrusila prva gospodinja vsa besna zaradi »nove« cene, s katero se je ta dan srečala, ter odvihrala naprej. Druga pa, ki je prihajala šele od doma, je bila zgovornejša in je svoje mnenje o trgovski morali obrazložila takole:

»Pod trgovsko moralo me gospodinje štejem pošteno poslovanje, ne pa da si primoran gledati na vago in sam izračunati znesek, ki ga boš plačal. Blaga in drugih izdelkov industrije s tovarniško napako tudi ni v trgovinah, zakaj ta napaka med prevozom izgine. Zakaj so »Meso Piran« prisilili k podražitvi mesnih izdelkov, da ne bi konkuriralo »Jadranski«, zakaj je Delamarisovo olje v kanticah v Izoli za 30 din dražje kot v Beogradu, čevlji iz Tržiča pa v Izoli za 1.000 dinarjev dražji kot v Beogradu?

Zakaj se je svinjska mast, sedaj ko je sezona klanja prašičev, podražila namesto pocenila? Zakaj prekaljene slanine sploh ni več, ampak se skoraj sveža prodaja pod tem imenom? Za vse take stvari ni nikjer utemeljena vzroka, zato tudi časopisi o tem nikjer ne pišejo. Morda bi ta gospodinja o svojem gledanju na trgovsko moralo še kaj povedala, vendar je že to dovolj za osvetlitev, da ta pojem razumejo tudi gospodinje.

Novoletne želje

(Nadaljevanje s 7. strani)

»Iris« in smo tu samo začasno. Sposojene smo, drugače dela naša skupina pri predelavi svežih rib. Pri ribah imamo več prakse in dosežemo normo, tu pa ne gre tako. Mlajše delavke so temu delu kos, za nas starejše je pa prehuda in je zato tudi dohodek manjši. Tako sem že utrujena, da bi šla v pokoj, ko bi imela dovolj delovnih let. Tako po moram potrpeti, dokler bo šlo.»

»In kaj si želite ob novem letu?«

»Menda to kot vsi. Da bi bilo leto boljše, da bi bila točka več vredna, da bi laže živeli.«

Tudi tej želji lahko verjamemo.

ZOFKA je prijokala na svet prav v novoletni noči. Baje je bilo toliko pred polnočjo, da se je še štelo leto 1939. Sedaj pa že 8 let čisti in vlaga ribe v našem kombinatu. Pravi, da nekaj posebnega nima na srcu. Prej jo je skrbelo stanovanje, sedaj je dobila garsonjero in dokler je družina majhna, za silo shaja. V teh letih si je že nabrala nekaj revme, zato bi rada prišla k bolj suhemu delu. Razumljivo, da je to želja večine žensk, ki delajo pri svežih ribi. Žal pa jim ni mogoče ustre-

či. Tudi Zofkin odgovor na vprašanje, česa si najbolj želi v novem letu, je bil takšen, kakršni bi bili odgovori večine drugih.

»Da bi bolje zaslužili v novem letu ter da bi bili vsi člani kolektiva srečni in zadovoljni,« tako nam je Zofka povedala svojo željo in obenem voščila srečno novo leto 1964.

Zofka Čerin

Skrb za delovnega človeka

Od novega leta dalje imamo v kombinatu socialnega referenta, ki skrbi za socialno ogrožene ter rešuje njih probleme, kolikor se rešiti dajo.

Sele zadevni pregled in analiza kolektiva nam razgalita dejansko sliko in težave, s katerimi se posamezni člani našega kolektiva borijo. Tak pregled nam pa tudi pokaže, da je le malo tistih socialnih vprašanj, ki nastanejo brez krivde človeka, največkrat tistega, ki kasneje trpi. Tu sta na prvem mestu lahkomišelnost in neznanje, ki skoraj redno botrujeta vsaki nesreči.

Težko socialno stanje in bolezen redno hodita vstric, vedno sta tudi pogoj drug drugemu. Neurejene socialne razmere često povzročijo bolezni, zaradi bolezn, zlasti ako je ta dolgotrajnejša, so vselej manjši dohodki, izdatki pa večji in socialni problem je tu. Naloga socialnega referenta pa ni in ne bo v tem, da bi delil vse, česar komu manjka. Teh potreb in želja je preveč. Dovolj bo že, če z nasvetom ali intervencijo pomaga, da si ljudje sami ublažijo in napravijo svoje razmere znošnejše.

Velikokrat ljudje trpijo zaradi nepoučenosti in ne vedo, kaj je treba ukreniti ob tej ali oni nesreči. Ne poznajo pravic in potov do njih, medtem ko se nekateri kar preveč »znajdejo« v vsaki situaciji ter zlorablajo širokogrudnost naše socialne zakonodaje in humana čustva sodelavcev. Drugi zopet svoje težave sramežljivo skrivajo in jih prenašajo sami, samo da bi ne bili komu v breme.

Sindikalna podružnica in zdravstvena služba nista mogli najti realne ocene za vsak primer posebej in je največkrat uspel tisti, ki je bil glasnejši, zahtevnejši in bolj prodoren. Prav analiza in te-

meljito poznavanje socialne problematike, kar sicer zahteva svojstven posluh, sta osnova pri tem delu. Za takšno oceno pa ni vselej dovolj nekaj podatkov, ampak je treba zadevo poznati od blizu; zato je delo socialnega referenta tudi precej terensko delo.

Najuspešnejše bo pa ta vloga opravljena, ako se delo osredotoči na preventivo, na odstranjevanje tistega, kar je leglo zla. Večja zdravstvena prosvetljenost bi marsikoga obvarovala obolevanja. Neprespana noč in alkohol sta tudi pogosten vzrok nesreč. Grobo vedenje in nekulturni odnos do zakonskega tovariša pa vodijo do preprirov in razvez, otroci pa postanejo sirote pri živih starših.

Obvestilo

Upravni odbor kombinata je obravnaval stanje, ki nastane v primeru smrti kakšnega člana kolektiva. Ze doslej smo nudili materialno in moralno pomoč prizadetim svojcem, vendar je bila stvar večkrat pomankljivo organizirana. Vsakdo je ukrepal po lastni presoji, sindikalna podružnica po svoje, uprava po svoje, pa še kak posameznik je posegel vmes.

Sedaj je za vse posle pri pogrebu, ki smo jih kot kolektiv dolžni storiti, imenovana tričlanska komisija, v kateri je Ema Stepančič predsednik, člana pa Jože Bajt in Jordan Muzinič.

Komisija bo poskrbela, da bodo naročeni venci, osmrtnica, ljudje, ki so potrebni pri teh opravkih, če je civilni pogreb, pa tudi godbo.

Upravni odbor je tudi ugotovil, da je treba povečati doslej odobreno kvoto za osmrtnico in je za bodoče odobreno 25.000 din za osmrtnico, ki jo da kolektiv. Kot doslej bomo tudi v bodoče dali vence ter 20.000 din za stroške pogreba, ki se izplačajo tistemu svojcu, ki oskrbi pogreb. Za vse civilne pogrebe bomo plačali tudi godbo na pihala.

S tem ukrepom upravnega odbora je dopolnjen dosedanji sklep, ki zagotavlja, da se bomo od naših sodelavcev dostojno poslovili.

AB

Tudi to področje dela narekuje vzgojo našega delovnega človeka, da bo sam kos vsem pojavom, ki mu stopijo na njegovo življenjsko pot.

Tovariši Tore se v imenu upokojencev zahvaljuje za darila (Foto Vižintin)

Personalne novice

V letu 1963 je bila fluktuacija nekoliko večja in je odšlo iz kombinata 287 članov kolektiva, in sicer 109 moških in 178 žensk. Na novo so bili sprejeti v tem času 303 člani, od tega 27 uslužbencev, 79 delavcev in ribičev, 195 delavk ter 2 snažilke.

Med novospregjetimi je tudi celoten obrat v Kozini, ki zaposluje 55 žensk in 3 moške. Letos smo sprejeli v uk 3 vajence.

Upokojenih je bilo 13 članov kolektiva, prav ob zaključku leta pa bo stopil v pokoj tudi Anton Gašpersič.

Upokojeni v letu 1963:

Terezija Hrastnik
Ana Vaskoto
Libera Deponte
Ivan Rožac
Roža Flego
Antonija Sluga
Valerija Novak
Marija Kaligarič
Frančiška Gregorič
Alojz Hudales
Franc Ivanič
Salvatore Zenaro
Ana Fonda
Ernesta Gašperut
Rudolf Prelec
Jožefa Rota
Ana Zlatič

Ob sprejemu upokojencev na dvorišču v obratu Argo (Foto Vižintin)

Varujmo se gripe

Gripa ali influenza je zelo nalezljiva bolezen. Povzročajo jo virusi. To so zelo majhne klice, ki povzročijo kataralne spremembe na sluznicah v gornjem delu sapnika, bolečine v sklepih, mišicah in križu, boljše oči itd.

Večkrat se pojavi gripa kot črevesna bolezen, z bolečinami v trebuhu. Bolnika tresje mrzlica in temperatura se poviša na 39 do 40 °C.

Boli vrat, noge, roke in glava. Nastane suh kašelj ter bolečine pod prsnico. Traja povprečno 3 do 5 dni. Če nastopijo takšni pojavi, je najbolje, da bolnik leže v posteljo in ostane v njej, da ne nastopijo zaradi obolenosti in zaradi oslabiljenega telesa še pljučnica, vnetje ušes, vnetje obnosnih duplin, vnetje rebrne mreže.

Gripo povzročijo različni virusi in zato ni vsaka gripa enaka. Virus, ki povzročajo gripo, so lahko tipa A—B, ki so najbolj pogostni, redkeje so tipa C in tipa RES, ki povzročajo črevesne težave. Večkrat je pa gripa tudi kombinacija različnih tipov.

Če se pazimo, prebolimo gripo največkrat brez posledic, traja pa 3—5 dni, le v nekaterih primerih je bolezen daljša.

Ker se gripa ponavlja in nastopa množično (v epidemijah), je važno, da jo preprečujemo. Zato je nujno takoj po prvih pojavih ležanje, kajti proti gripi še nimamo pravih zdravil. Penicilin in drugi antibiotiki ne vplivajo na bolezen samo. Dajati jih je treba le, če se pojavijo komplikacije. Po navadi zadostuje aspirin, piramidon, acihin ali kaj podobnega.

Infekcija se prenaša s kapljicami, ki jih izločamo pri kihanju, kašljanju ali govorjenju. Prenese se pa tudi preko pisem, denarja itd. Zato se gripa lahko tudi »uvozi« in smo že imeli azijsko in špansko gripo.

Predlog za razglasno postajo

V letu 1962 smo imeli v kombinatu 1259 obolelih za gripo, ki so izgubili skupno 4.692 delovnih dni. Najhuje je gripa razsajala v mesecu marcu in aprilu. Iz tega se vidi, da je nujno storiti vse, da se to obolenje prepreči. Letos smo se odločili za cepljenje proti gripi, kar je za sedaj najuspešnejša obramba proti tej bolezni.

Kako cepimo: cepimo trikrat v razdobju 8—10 dni. Cepljenje se opravi tako, da pacient sede na stol, nagne glavo toliko nazaj, da je obraz v vodoravni legi. V tej legi se s razpršilcem vbrizga v eno nosnico cepivo, drugo nosnico stisnemo s prstom in pri tem globlje vdihnemo, da pride cepivo v nosne dupline. Isto se ponovi z drugo nosnico. Cepljena oseba ne sme pol ure brisati nosa, ker bi s tem izpihala tudi cepivo in cepljenje bi bilo brezuspešno.

Trikrat se cepi zato, da nastane dobra odpornost proti gripi in

tudi proti drugim kataralnim obolenjem.

Otrok do 15. leta starosti in nosečnic ne smemo cepiti. Za vse druge je to cepljenje popolnoma neškodljivo in poteka brez vsakršnih bolečin ali drugih nevšečnosti. Le v prav redkih primerih povzroči v 48 urah temperaturo 37,2 do 37,5 °C, kar pa kmalu izgine. Odpornost proti gripi nastane šele po tretjem cepljenju in drži šest mesecev. Zato moramo cepiti vsaka tri leta zapovrstjo, da dobimo trajno odpornost. Za cepljenje našega kolektiva je bil dosežen sporazum s komunalnim zavodom za socialno zavarovanje. Stroške cepljenja, ki znašajo 900 tisoč dinarjev, bo kril polovico kombinat, polovico pa zavod.

Naj ne bo nikogar, ki bi se morda zaradi nepotrebnega strahu izmikal temu preventivnemu ukrepu, ki je storjen samo za zaščito našega zdravja.

Dr. Roman Vidmar

Slovenska poimenovanja tunov

Dejstvo, da so najboljši lovci tunov Japonci in da so ali so bile najboljše kupec ZDA, je povzročilo, da imajo tuni na svetovnem tržišču angleška, točneje rečeno, ameriška poimenovanja. Ker pa so ta imena prevedljiva in razumljiva, se velika tržišča poslužujejo že poimenovanj v svojih jezikih. Tako ne bi bilo napačno, če tudi mi imenujemo najvažnejše vrste po naše, posebno ker večinoma ne znamo pravilno izgovarjati angleških imen in se spakujemo z njimi, ter jih pravilno ne pišejo niti vsi tisti tovariši, ki jih naročajo ali prodajajo. Zato predlagam na kratko (da se ne souščam v zoprne razlage latinskih in drugih tujih imen), da imenujemo:

Albacore
Dolgokrilac
(dugokrilac)
Yellowin
Žoltokrilac
(žutokrilac)
Bluefin
Sinjekrilac
(sinjekrilac)
Skipjack
Progavec
(prugavec)
Bigeye
Okač
(krupnooki)

Tovariš, ki bi imel boljše nazive za teh pet vrst, naj jih sporoči uredništvu, za kar se mu že vnaprej zahvaljujem! T. A. M.

Ulov rib se je povečal

Sedemletni plan obeta, da se bo ulov sladkovodnih rib povečal do leta 1970 od letošnjih 14.000 ton na več kot 40.000 ton. Od omenjene količine bi 30.000 ton rib dali ribniki ali kar 22.000 ton več kot letos. Računi so narejeni po oceni, da bi dobili s hektara ribnikov 1500 kg rib. Količina nikakor ni pretirana, saj so poskusi pokazali, da je mogoče dobiti s hektara celo 2600 kg rib. Ob tolikšnem hektarskem »pridelku« pa bi lahko trg dobil letno celo nad 50.000 ton sladkovodnih rib. Tolikšne količine pa bodo seveda odločilno vplivale na prehrano prebivalstva, saj bo ribje meso zlasti zaradi cenosti in velike beljakovinske vrednosti lahko marsikdaj nadomestilo ostale vrste mesa. Do večje potrošnje na prebivalca pa bo prišlo tudi zaradi pričakovanega povečanja pri ulovu morskih rib. S sodobnimi ladjami naj bi se namreč naši ribiči po prvih poskusih uveljavili tudi na oceanih in v sedmih letih povečali ulov morskih rib od sedanjih povprečnih 20.000 ton letno na 60.000 do 90.000 ton.

(dnevnik »DELO«, 16. decembra 1963)

Odkod imena nekaterih izolskih ulic

Alletum je bilo ime stari Izoli, ki je bila zgrajena v sedanjem Simonovem zalivu. Stara rimska trdnjava je bila povezana s sedanjimi Dvori nad Izolo (Corte — Cohors). O tem starem nazivu za Izolo govorijo številni zgodovinarji, med temi tudi Naldini Paolo (Corografia ecclesiastica — Venezia 1700).

AŠKERČEVA ULICA

Aškerc Anton (1856 Globoko pri Rimskih Toplicah — 1912 Ljubljana). Epski pesnik, predstavnik realizma v slovenskem pesništvu.

CANKARJEV DREVORED

Cankar Ivan (1876 Vrhnika — 1918 Ljubljana), največji slovenski pisatelj. Bojeval se je zoper nasilje in za svobodo delovnega ljudstva. Za časa NOB je partizanska enota nosila njegovo ime »Cankarjeva brigada«.

CEGNARJEVA ULICA

Cegnar Franc (1826 S. Duh pri Stari Loki — 1892 Trst). Od leta 1859 je stalno živel v Trstu. Deloval je kot pesnik, prevajalec in časnikar. Ima velike zasluge za rast slovenskega tiska v Trstu. Mnogo je doprinesel k krepljenju slovenske narodne zavesti v Trstu. Prihajal je tudi na Koprsko in vplival na narodno prebujitev Slovencev na tem območju.

DANTEJEVA ULICA

Dante Alighieri (1265—1321), slavni italijanski pesnik in politik. Veliko je pisal v latinščini, svetovno slavo pa je dosegel s svojim epom (Divina commedia). Danteja imajo za očeta

italijanske književnosti, ker je prvi uporabil italijanščino za knjižni jezik.

GARIBALDIJEVA ULICA

Garibaldi Giuseppe (1807—1882), borec za italijansko svobodo. Leta 1860 se je s 1000 pristaši izkrcal v Marsali. Vodil je sicilsko vstajo in zavzel Neapelj. Proti koncu življenja je živel osamljen na otoku Capri. Italijanski partizani so dali naziv neki njihovi enoti »Brigata Garibaldi«.

GORKEGA ULICA

Gorki Maksim (1868—1936), ruski književnik, samouk, veliki pisatelj delavskega razreda. Med mnogimi njegovimi romani je najbolj znan »Mati«.

GORTANOVA ULICA

Gortan Vladimir (7. 6. 1904 Beram pri Pazinu — 17. 10. 1929, Pula). Kot antifašista ga je dne 17. 10. 1929 obsodilo na smrt fašistično sodišče v Puli. Za časa NOB je partizanska enota nosila njegovo ime »Gortanova brigada«.

GRAMSIJEVA ULICA

Gramsci Antonio (1891—1937), sekretar KPI in poslanec v rimskem parlamentu. Živel je več let v Moskvi in bil poročen z neko Rusinjo. Fašistične oblasti so ga vedno preganjale in je bil večkrat obsojen na dolga leta ječe.

GREGORČIČEVA ULICA

Gregorčič Simon (1844 Vrsno pri Kobaridu — 1906 Gorica), pesnik, imenovan »goriški slavček«. Najlepše so njegove pesmi Njega ni, Zgubljeni cvet itd. Za časa NOB je nosila slo-

venska partizanska enota njegovo ime »Gregorčičeva brigada«.

KAJUHOVA ULICA

Destovnik Karel-Kajuh (1922—1944), slovenski partizanski pesnik, padel v borbi z okupatorjem nad Belimi vodami pri Sošanju.

KIDRIČEVO NABREZJE

Kidrič Boris (1912 Dunaj — 1953 Ljubljana). Bil je revolucionarni borec, organizator in mislec. Za časa NOB je bil komisar glavnega štaba NOV in PO Slovenije, prvi predsednik narodne vlade Slovenije, član sekretariata izvršnega komiteja CK ZKJ, rezervni generalni polkovnik, odlikovan z redom narodnega heroja.

KOCJANČIČEVA ULICA

Kocjančič Vincenc-Marko je bil eden od organizatorjev KP na Koprskem. Doma je bil iz Bertokov pri Kopru. Ko je bil dne 11. 4. 1943 ustanovljen Okrožni komitej KPS za Slovensko Istro, je bil Kocjančič tedaj član tega komiteja. Bil je star komunist in med prvimi v NOB. Koprski fašisti so ga dne 19. 12. 1944 obkolili v hiši njegove sestre v Stomažu pri Kopru.

Ko je podrl vrsto fašistov in porabil vso municijo ter spoznal, da se ne more več braniti, si je z zadnjo kroglo sam vzel življenje. Umrl je z vzklikom »Zmaga je naša: živio Tito!«

KOSOVA ULICA

Kos Simon (1910 Nemški Rut — 1941 Opčine pri Trstu). Kot antifašista ga je fašistično posebno sodišče na velikem tržaškem procesu leta 1941 obsodilo na smrt. Dne 15. 12. 1941 je bil ustreljen na openskem strelišču.

KOSOVELOVA ULICA

Kosovel Srečko (1904 Sežana — 1926 Tomaj), slovenski pesnik, Partizani so za časa NOB imenovali po njem »Kosovelovo brigado« in Kosovelov pevski zbor.

KRPANOVA ULICA

Martin Krpan je glavna oseba Levstikove zgodbe z enakim imenom. Levstik je verjetno slišal med ljudmi zgodbo, ki jo je zatem po svoje predelal in opisal. Krajevno ime Vrh pri Sv. Trojici dejansko obstaja na zgorjem delu Krasa. Martin Krpan je tihotapil sol. Ponjo je prihajal na Koprsko.

KUMARJEVA ULICA

Kumar Srečko (1888 Kojsko — 1954 Portorož), skladatelj in zborovski dirigent. Takoj po osvoboditvi v letu 1945 je vodil pevske zборе v Trstu.

LEVSTIKOVA ULICA

Levstik Fran (1831, Spodnje Retje pri Velikih Laščah — 1887 v Ljubljani). Za Prešernom prvi slovenski pomembnejši pesnik, pripovednik, literarni kritik, programatik slovenske proze, znanstvenik, jezikoslovec in začetnik mladostlovenskega gibanja.

MOROVA ULICA

Moro Mario (1928 Izola — 1945 Izola). Delavec, doma iz Izole, ki so ga dne 29. 4. 1945 ustrelili Nemci v ulici, ki nosi njegovo ime.

MUZČEVA ULICA

Muzec Luka je živel v 15. stoletju. Doma je bil verjetno iz Podpečni na koncu Rižanske doline. Njegovo ime se pojavlja v številnih zgodovinskih listinah. Nekje je tudi zapisano, da so ga Slovenci izvolili za svojega poglavarja (constabile — vojvoda) za hrbotom beneške oblasti.

Letošnja gledališka sezona

Za letošnjo zimsko sezono si je DPD »Svoboda« v Izoli določilo naslednji program svojega dela. Dramska sekcija bo naštudiralna tri odrska dela, in sicer: Somerset Maugham: »Sveti plamen«, Molière: »Tartuffe«, Beckett: »Konec igre«.

Tako bi imeli v Izoli tri premiere ter 14 repriz. S temi drskimi deli bi opravili tudi pet gostovanj na okoliških odrih.

Klubska sekcija predvideva v tej sezoni naslednje: dva klubska večera slovenskih pesnikov, osem repriz obeh klubskih večerov, osem predavanj o amaterizmu, umetnosti in likovni vzgoji, razstavo naših poklicnih primorskih umetnikov, razstavo slikarjev-amaterjev, razstavo fotografov-amaterjev. Dalje predvidevajo štirideset lutkovnih predstav za otroke, od teh bi organizirali dve do štiri predstave »Marionete« iz Ljubljane, deset nastopov v sodelovanju s klubi, krajevnih odborov SZDL, glasbene šole in osnovne šole; od teh bo en nastop z izbranimi točkami.

Godbena sekcija namerava prirediti:

sedem promenadnih koncertov v Izoli, od tega štiri v mestu, tri

na Belvederju ter deset gostovanj izven Izole.

Pevska sekcija nam obeta:

sedem celovečernih koncertov, od tega dva v Izoli, in 5 gostovanj ter sodelovanje pri vseh proslavah in civilnih pogrebi.

Zenski pevski zbor pripravlja:

sedem nastopov v sodelovanju z moškim in sodelovanje na vseh proslavah.

Obvestilo

Obveščamo vse člane kolektiva, da organizira Delavska univerza v Izoli tečaj za V. in VI. razred osemletke ter VII. in VIII. razred. Pričetek pouka bo dne 6. januarja 1964. Vse informacije dobite na upravi Delavske univerze v Izoli. Prijave sprejemajo v pisarni DU.

MALI OGLAS

Enosobno stanovanje v novi hiši dam tistemu, ki mi posodi 500.000 din. Vse informacije dobite v uredništvu »Našega glasa«.

Zabavna križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13			14						15		
16			17		18				19		
20				21		22			23		
24			25	26		27			28		
	29	30			31	32			33		
34	35	36		37		38			39		40
	41	42		43				44		45	
	46	47			48	49	50		51	52	
	53		54						55		
56	57		58	59				60			
61		62	63	64			65				66
	67	68	69				70		71		
72					73				74		
		75		76	77			78			
	79		80					81	82		
83					84					85	

VODORAVNO: 1. naš proizvod iz kokošjega mesa, 13. del umetniškega imena prve slovenske filmske igralke (Kravanja), 14. ribje meso, 15. gostija, 16. vrh nad Lepeno, 17. 6. in 8. črka, 18. ruski vladarji, 20. močvirnat travnik, 21. števniki, 22. solmiza-cijski zlog, 23. 11. in 16. črka, 24. mera na vzhodu, 25. prav takšni, 27. ribja jajčeca, 29. ničla, 31. zlitina, 33. začetnici pisatelja »Visoške kronike«, 34. otok v severnem Jadranu, 36. kemični znak za žlahtni plin (radon), 38. razsut, 41. naziv za dvakrat pečene lončarske izdelke, 44. zaporedni črki, 45. obrtnik, 46. naš proizvod, 48. sekretar OZN, 49. Ober, 52. poželenje, 54. začetnici slovenskega pisatelja izpod Gorjančev, 54. okusna riba, 55. pritok Donave v Romuniji, 56. naprava za čiščenje žita in moke, 59. japonska dolžinska mera, 60. vzdevek bivšega predsednika ZDA, 61. začetnici slovenskega pesnika balad in romanc, 62. moško ime, 65. boginja ljubezni, 67. naš proizvod, 70. osebni zaimek, 71. igralna karta, 72. kraj na Gorenjskem, 73. zračni napad, 75. predlog, 76. zadano delo, 79. okrajšava za starejši, 81. gorstvo v Italiji, 83. električna merska enota, 84. naprava za odvajanje pare, 85. kraj pri Ljubljani.

NAVPIČNO: 1. enooki velikani iz grške mitologije, 2. človek v mladosti, 3. francoski ples, 4. množičnost, 5. stran sveta, 6. začetnici jugoslovenskega filmskega komika (Kam z milijoni), 7. naš proizvod, 9. žensko ime, 9. vrsta ribe, 10. vrsta pesnitve (množina), 11. osebni zaimek, 12. naš obrat, 19. jokanje, 21. latinski veznik, 23. snežni človek, 26. avtomobil-

ska oznaka za Sarajevo, 28. naš proizvod, 30. vežbanje, 32. velika azijska reka, 35. začetnici slovenskega narodnega heroja, po katerem se imenuje mariborski Aeroklub, 37. izdelovalec sira, 39. stena, 40. del zgradbe, 42. znamenita italijanska družina izdelovalcev violin, 43. kemični znak za Lantan, 47. nestrokovnjak, 48. del obraza, 50. bolgarsko pristanišče ob Crnem morju, 51. egiptčansko božanstvo, 57. dunajski nogometni klub, 58. slap pod Okrešljem, 60. naš obrat, 63. vrsta violine, 64. kemijski znak za aktinij, 65. žensko ime (množina), 66. taborišče, 68. okrajšava za Ljudsko skupščino, 69. prebivalec starodavne pokrajine Adonije, 72. za življenje potrebna tekočina, 73. žensko ime, 74. igralne karte, 77. dedna zasnova, 79. kratica za opus, 80. kratica za naš okraj, 81. začetnici slovenskega pisatelja (Svet na Kajžarju) 82. predlog.

**'NAS GLAS' izdaja kolektiv
konzervne industrije »DELA-
MARIS« Izola — List urejuje
uredniški odbor. — Odgovorni
urednik AVUGUST BREZAV-
ŠČEK — Tiska tiskarna ČZP
Primorski tisk v Kopru.**

Preberi še to!

Ker si člani kolektiva, ki so v delovnem razmerju manj kot 11 mesecev in več kot 6 mesecev, še vedno niso na jasnem glede rednega letnega dopusta, dajemo naslednje pojasnilo:

Člen 27. ZDR pravi takole: Delavec pridobi pravico do letnega dopusta po nepretrgani delovni dobi 11 mesecev.

Šteje se, da v delovni dobi po prvem odstavku tega člena ni presledka, če sklene delavec novo delovno razmerje v 15 dneh od dneva, ko je prenehalo njegovo prejšnje delovno razmerje.

V 37. členu tega zakona pa piše: Kljub določbam 27. člena tega zakona ima delavec pravico do letnega dopusta, če ima do konca koledarskega leta oziroma do prenehanja delovnega razmerja, do katerega je prišlo brez njegove krivde, nepretrgano delovno dobo najmanj 6 mesecev.

Letni dpust po prvem odstavku tega člena se določi tako, da se prizna za vsak mesec zaposlitve najmanj 1 dan dopusta.

Člen 32. pravi, da se letni dopust ne more prenesti iz enega leta v drugo. Kdor pa dopust nastopi konec leta, ga lahko brez presledka nadaljuje tudi v prihodnjem letu.

Kdor dopusta še ni izkoristil, naj to uredi še v tem letu.

Dobro je, če veš

Da je ameriška ribja industrija v letu 1962 porabila za izdelavo doz 259 tisoč ton bele pločevine.

Da je bilo v ZDA v 9 mesecih lanskega leta uvoženo 2 milijona lanjske konzerve tunine v salamuri.

Da je Gana vzel v zakup 6 japonskih ladij-tunolovk z namenom, da poizkusi z razvojem globinskega lova. Če bodo poizkusi pokazali dobre rezultate, bo Gana te ladje kupila.

Da je ena sovjetska ribiška ladja iz atlantskega ulova izročila Gani 500 ton rib kot prvo tranšo dogovorjene količine 2.000 ton mesečno.

Da je bilo konec lanskega leta na Atlantiku 77 japonskih tunolovk, kar je 30 ladij več kot v letu 1961. Večina ladij je koncentriranih na zahodnoafriški obali, kjer lovijo pretežno albakor povprečno 8 ton dnevno na vsako ladjo.

Da večje japonske ribiške družbe vse bolj prehajajo na lov tunov z matičnimi ladjami, ki imajo nosilnost nad 2.000 ton. Te ladje nosijo na kraj lova po 8 in tudi več manjših aluminijastih ladij-lovcev.

Da je bilo na svetu leta 1961 proizvedeno 41.197.000 ton rib. Od tega je bilo 36.807.000 ton morskih in 4.390.000 ton sladkovodnih rib. To je doslej največja letna proizvodnja rib.

Da je najhitrejša riba pilan (Xiphias gladius), ki doseže tudi 160 km na uro. Med hitre spada tudi tun, ki doseže 150 km na uro, medtem ko so lokarde ali skuše nasproti njim pravi počasneži, saj se premikajo z največ 32 km na uro. Morske lastovice (leteče ribe) so odženejo iz vode s tako silo, da letijo nad morsko gladino z brzino 45 km na uro.

Da bomo prihodnje leto v Jugoslavijo uvozili za 8 milijard 700 milijonov deviznih dinarjev živalske krme. S tem bo zagotovljeno dovolj hrane za proizvodnjo 670.000 ton mesa. Drugo leto bo v mesecu maju začelo obratovati še pet tovarnih močnih krmil.